

DRÁTOVANÉ šperky

Alena Samohýlová

Alena Vondrušková

- řetízky a řetězy
- náhrdelníky
- náušnice
- závěsy a přívěsky
- prsteny
- náramky
- spony

Upozornění pro čtenáře a uživatele této knihy

Všechna práva vyhrazena. Žádná část této tištěné či elektronické knihy nesmí být reprodukována a šířena v papírové, elektronické či jiné podobě bez předchozího písemného souhlasu nakladatele. Neoprávněné užití této knihy bude **trestně stíháno**.

Používání elektronické verze knihy je umožněno jen osobě, která ji legálně nabyla a jen pro její osobní a vnitřní potřeby v rozsahu stanoveném autorským zákonem. Elektronická kniha je datový soubor, který lze užívat pouze v takové formě, v jaké jej lze stáhnout s portálu. Jakékoliv neoprávněné užití elektronické knihy nebo její části, spočívající např. v kopírování, úpravách, prodeji, pronajímání, půjčování, sdělování veřejnosti nebo jakémkoliv druhu obchodování nebo neobchodního šíření je zakázáno! Zejména je zakázána jakákoliv konverze datového souboru nebo extrakce části nebo celého textu, umísťování textu na servery, ze kterých je možno tento soubor dále stahovat, přitom není rozhodující, kdo takovéto sdílení umožnil. Je zakázáno sdělování údajů o uživatelském účtu jiným osobám, zasahování do technických prostředků, které chrání elektronickou knihu, případně omezují rozsah jejího užití. Uživatel také není oprávněn jakkoliv testovat, zkoušet či obcházet technické zabezpečení elektronické knihy.

OBSAH

Úvod	5	Náhrdelníky s ornamenty	41
Materiál	6	Náhrdelník a náušnice	
Povrchové úpravy	8	s kytičkami	42
Nářadí	9	Náhrdelník paví oka	44
Základy techniky	11	Náhrdelník s kameny	46
Ohýbání drátu	11		
Stáčení drátů	14	Závěsy a přívěsky	47
Ploché spirály	15	Korálky ze spirál	47
Pružinové spirály	16	Kulička ve spirále	50
Štípané kroužky	18	Rozeta	51
Drátěné korálky	19	Plastická spirála	52
Nastavování a začištění		Černý kámen	54
drátu	21	Břidlice	55
Uzávěry a závěsy	22	Kámen v síti	56
Kombinace drátu s jinými		Kámen s ornamenty	57
materiály	25	Acháty	58
		Zlaté srdce	60
Řetízky a řetězy	26	Měděné ornamenty	61
Řetízky z kroužků	26	Ptáčci	64
Řetízky se spirálkami	28		
Řetízky z článků	29	Náušnice	65
Černý řetízek	30	Náušnice s kolečky	65
Měděný řetízek se spirálami	32	Zlatá náušnice	65
Masivní řetěz	33	Náušnice se spirálou	66
		Náušnice paví oko	67
Náhrdelníky	34	Barevná náušnice	68
Náhrdelník s plošnými			
spirálami	34	Prsteny a náramky	69
Náhrdelníky s pikotkami	36	Prsten se spirálkami	69
Smyčkové náhrdelníky	39	Prsten s kytičkou	70
Kroucený náhrdelník	40	Prsten s copánky	71

Proplétané prsteny	72
Náramek se spirálami	73
Dvoubarevný náramek	74

Spony **75**

Černá jehlice	75
Spony do vlasů	76
Motýl	77
Brož – leknín	78
Spínací špendlíky	80

DRÁTOVANÉ ŠPERKY

Bronzové, zlaté či železné dráty užívali lidé k výrobě ozdob a šperků v pravěku i ve středověku. Nejstaršími technikami bylo stáčení spirál, kroužků a volut ze silných drátů, často různě spojovaných. Tyto ozdoby nosili muži i ženy jako náramky, prsteny, záušnice, jehlice, spony nebo pro Kelty typické nákrčníky. Ozdoby z drátů bývaly také součástí zbraní a zbroje, zdobily štíty nebo jílce mečů a dýk. Výroba drátů však byla složitá, a proto byly šperky výsadou těch nejbohatších.

Uplynulo několik století a drátenictví se objevilo na Slovensku jako svébytné rukodělné řemeslo. V sortimentu vandrovních dráteníků se však žádné ozdoby či šperky neobjevovaly, jejich práce byla zaměřena na opravy a na výrobu užitečných věcí pro domácnost a hospodářské dvory. Až koncem 20. století, kdy drátenictví zažilo nebývalý návrat, se mnozí výrobci začali zabývat i tvorbou jemnějších výrobků, určených k dekoraci. Dnes snad neexistuje druh šperku, který by nebylo možné z drátů vyrobit. Ornamenty stáčené ze silných drátů připomínají keltské či slovanské ozdoby nalezené při archeologických vykopávkách. Další šperky využívají starých postupů, převzatých z tradiční textilní výroby. Jiné techniky jsou čistě drátenické, od klasických spirál až k volným variacím a originálním tvarům. Současná móda přeje kreativní rukodělné tvorbě a dobrým nápádům. A protože drátenické techniky nejsou složité, může si originální šperky vyrobit opravdu každý.

MATERIÁL

Z mnoha druhů drátů, které jsou dnes k dispozici, využíváme pro tvorbu šperků hlavně ty slabší a jemnější. Důležitá je i jejich barevnost, protože u některých výrobků hrají barevné kombinace důležitou roli. Nejčastěji budeme používat ocelové chirurgické dráty a různobarevné měděné s lakovaným povrchem.

Pevný a kvalitní chirurgický (zubařský) drát z ušlechtilé oceli má nerezovou úpravu, a tedy stříbrnou barvu. Stříbrné jsou i měděné pocínované tzv. včelařské dráty, jejichž

odstín přechází více doběla. Matně stříbrné až šedé bývají železné pozinkované dráty. Zlatou barvu zastupují mosazné nebo měděné pozinkované dráty, typicky tmavě zlatý odstín má i surová měď. V případě měděných drátů, upravených lakováním, si můžeme vybírat z mnoha nejrozličnějších barev od béžové, oranžové a červené až po sytou modrou či černou. Klasické železné dráty se při tvorbě šperků používají spíše výjimečně při výrobě masivnějších kusů, kde má jejich černá barva své opodstatnění.

Na jemné řetízky a náhrdelníky používáme slabší dráty v průměrech od 0,2–0,6 mm, silnější pak na masivní řetězy nebo různé typy

Většinu potřebného materiálu si opatříme v prodejnách zaměřených na kutilství nebo v železářství. Chirurgický drát nabízejí

spon a broží. Měděné dráty jsou měkké a snadno tvarovatelné, a to i ve větších průměrech. Můžeme s nimi bez problémů pracovat až do síly 1,2 mm. Ocelový chirurgický drát je méně poddajný, a proto volíme spíše měkký nebo střední stupeň tvrdosti.

prodejny zdravotnických potřeb, včelařské dráty zase obchody pro včelaře.

Materiály, které budeme používat, nejsou nijak zdravotně závadné. Chirurgické dráty bývají dokonce opatřeny zdravotnickým atestem.

Povrchové úpravy

Většina drátovaných šperků přichází do styku s kůží a může tak na ně působit vlhkost a pot. Na dráty z oceli nebo s povrchovou úpravou to nemá žádný vliv, změny mohou nastat jen u surové mědi (vznikají zelenkavé skvrny) nebo u železa (koroze). Proto je lepší používat lakovanou měď. Železné dráty můžeme opatřit povrchovou úpravou zvanou tanátování. Provádí se

pětiprocentním roztokem taninu v lihu a vodě, kterým dráty natřeme nebo do něj výrobek ponoříme. Po oschnutí se vytvoří ochranná vrstva, která navíc sjednotí povrch do jednoho barevného odstínu. Někdy se používá také tenká vrstva bezbarvého laku. Tuto povrchovou úpravu ale musíme pečlivě zvážit, protože často je matný povrch drátů mnohem vhodnější.

